

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”
(для бакалаврів)

Київ 2010

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування ринкової фінансово-кредитної системи потребує від банків підвищення ефективності діяльності, конкурентоспроможності банківських інструментів і послуг на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання й управління банківською діяльністю.

За таких умов значну роль відіграє аналіз діяльності банку, за допомогою якого обґрунтовуються стратегія і тактика його розвитку, уточнюються плани та управлінські рішення, здійснюється контроль за їх виконанням, виявляються фінансові резерви, оцінюються результати діяльності управлінського персоналу, окремих підрозділів і банку в цілому.

Основними особливостями сучасного аналізу є всебічне вивчення фінансово-господарської діяльності банків, застосування системного підходу до різних видів аналізу та виявлення резервів розвитку суб'єкта господарювання з метою ефективного використання наявних ресурсів. Тому спеціаліст банківської справи повинен знати не лише методики комплексного системного аналізу основних фінансових показників діяльності банків з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, а й методику аналізу, особливості формування аналітичних висновків, які, в свою чергу, впливають на управлінські рішення.

Із розвитком банківського бізнесу України від системи вищої освіти потребується підготовка фахівців, спроможних виконати операції на якісно новій основі, підвищувати ефективність діяльності комерційного банку.

Для реалізації цього завдання заклади освіти повинні формувати у майбутніх фахівців з обліку, аналізу та аудиту вміння адекватно реагувати на зміну ситуації в економіці країни, формулювати власні погляди на події, розробляти заходи щодо усунення недоліків чи планування майбутнього розвитку банку.

Метою вивчення дисципліни “Аналіз банківської діяльності” є надання знань про систему показників, організацію та аналіз банківської діяльності.

Завдання дисципліни: вивчити вплив економічних законів на фінансову та іншу діяльність банку за конкретних умов його функціонування, обґрунтування поточних і перспективних планів і контроль за їх виконанням; пошук резервів підвищення ефективності діяльності банку.

Підготовлено старшим викладачем кафедри банківської і страхової справи *О. М. Кушнір*

Затверджено на засіданні кафедри банківської і страхової справи (протокол № 4 від 26.10.05)

Перезатверджено на кафедрі банківської та страхової справи (протокол № 14 від 24.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кушнір О. М. Навчальна програма дисципліни “Аналіз банківської діяльності” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 27 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Аналіз банківської діяльності”, плани практичних занять, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

Предмет дисципліни: причинно-наслідкові зв'язки економічних явищ і процесів, що прямо або опосередковано впливають на діяльність банку.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Теоретико-методичні аспекти здійснення аналізу активних і пасивних операцій банку
1	Предмет, методи і види аналізу банківської діяльності
2	Аналіз активів банку
3	Аналіз пасивів банку
	Змістовий модуль II. Теоретико-практичні аспекти здійснення аналізу результатів банківської діяльності
4	Аналіз доходів і витрат банку
5	Аналіз прибутковості і рентабельності
6	Аналіз ліквідності
7	Аналіз ділової активності
8	Аналіз фінансової стійкості і надійності банку
9	Аналіз банківських ризиків
Разом годин: 216	

ЗМІСТ
дисципліни
“АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методичні аспекти здійснення аналізу активних і пасивних операцій банку

Тема 1. Предмет, методи і види аналізу банківської діяльності

Предмет і метод аналізу діяльності установ банку. Об'єкти і суб'єкти аналізу. Інформаційне забезпечення. Мета аналізу: фактори дохідності, підтримання ліквідності, дотримання встановлених економічних нормативів Національного банку України (НБУ), мінімізація всіх видів банківських реквізитів.

Основні принципи аналізу: науковий характер, системність, об'єктивність, дійовість, плановість і системність, оперативність, ефективність.

Періодичність аналізу. Спектр аналізу: повний і тематичний. Види аналізу: за періодичністю, метою і характером, залежно від об'єкта аналізу.

Статистичні прийоми і методи аналізу: групування, порівняння коефіцієнтів.

Організація аналітичної роботи в установі банку. Три етапи аналізу: попередній, аналітичний, заключний.

Література [1; 4; 8–10; 14; 17; 25; 43; 59; 62; 63]

Тема 2. Аналіз активів банку

Зміст і завдання аналізу активних операцій банку. Інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз динаміки складу, обсягів і структури дохідних і недохідних активів за кілька років з метою виявлення ролі кожного їх виду та тенденцій, що складаються при їх формуванні. Аналіз якості активів: мета аналізу – визначити їх життєдіяльність, правильність відображення вартості у звітності банку.

Аналіз якості “кредитного портфеля” за класифікаційними видами кредитів (стандартні, субстандартні, сумнівні, збиткові), за галузевою клієнтурою (промисловість, сільське господарство, будівництво, торгівля, сфера послуг, інші) та за видами забезпеченості (застава, страхівка, гарантія). Аналіз погашення виданих позик. Аналіз ди-

версифікації кредитних вкладень, аналіз дохідності та ефективності кредитних операцій.

Аналіз “портфеля цінних паперів” за видами цінних паперів з урахуванням їх інвестиційної привабливості й активності та забезпеченості резервами під знецінення. Аналіз структури операцій із цінними паперами. Аналіз вартості грошей у часі та дисконтування. Аналіз інфляційного впливу на реальну дохідність операцій із цінними паперами. Аналіз методів оцінки фінансових інвестицій. Аналіз дохідності операцій із цінними паперами.

Аналіз валютних операцій: масштабів, динаміки та структури. Аналіз валютної позиції банку. Аналіз кореспондентської мережі банку.

Аналіз ефективності валютних операцій.

Аналіз лізингових операцій банку. Аналіз факторингових операцій банку.

Аналіз розрахунково-касового обслуговування клієнтів у національній валюті. Аналіз конкурентоспроможності банку щодо розрахунково-касового обслуговування клієнтів. Аналіз операцій із банківськими платіжними картками. Аналіз нетрадиційних банківських послуг.

Узагальнення аналізу на основі системи коефіцієнтів, що характеризують активи банку за рівнями забезпеченості, ризиковості використання, простроченої і сумнівної заборгованості та покриття її власними коштами.

Література [1; 4–6; 8; 9; 11; 15; 17; 20; 27; 43; 49; 63]

Тема 3. Аналіз пасивів банку

Завдання аналізу. Інформаційне забезпечення. Загальний аналіз тенденцій формування окремих груп пасивів — власних, залучених та запозичених.

Аналіз власного капіталу банку: статутного, резервного, нерозподіленого прибутку, субординованого капіталу. Нормативи банківського капіталу. Оцінка доданої вартості та мультиплікатора капіталу. Рейтингові оцінки капіталу.

Аналіз динаміки та структури зобов'язань банку. Аналіз строкових депозитів. Аналіз депозитів до запитання. Оцінювання обґрунтованості залучення міжбанківських кредитів на основі розрахункового платіжного балансу та коефіцієнтів дохідності. Аналіз використання міжбанківського кредиту у формування ресурсів банку.

Оцінювання депозитної політики банку за показниками: середнього строку зберігання вкладеної гривні; рівня осідання коштів, що надійшли на вклади; коефіцієнта використання депозитів. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.

Література [1; 4; 7–9; 11; 12; 14; 17; 20; 36; 42; 43; 63]

Змістовий модуль II. Теоретико-практичні аспекти здійснення аналізу результатів банківської діяльності

Тема 4. Аналіз доходів і витрат банку

Значення та інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку.

Загальна оцінка рівня доходів порівняно з рівнем активів та чистим прибутком. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури доходів за їх видами в динаміці за кілька років, щокварталу, щомісяця. Методика аналізу впливу окремих факторів на рівень формування найважливіших доходів банку — з деталізацією процентних і непроцентних. Аналіз і оцінка рівня дохідності банку.

Загальна оцінка рівня витрат порівняно з рівнем доходів банку та рівнем дохідних активів. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури витрат за їх видами в динаміці за кілька років, щокварталу, щомісяця. Факторний аналіз процентних та інших найважливіших витрат. Аналіз дотримання кошторису адміністративно-управлінських витрат.

Підсумки аналізу доходів і витрат — узагальнення резервів.

Література [1; 4; 8; 9; 11; 12; 14; 17; 20; 36; 42; 43; 63]

Тема 5. Аналіз прибутковості і рентабельності

Значення та інформаційне забезпечення аналізу прибутку і рентабельності.

Загальна оцінка рівня прибутку. Аналіз динаміки та структури прибутку. Виявлення факторів і причин зміни прибутку. Аналіз фінансової стійкості банку за доходом і прибутком. Аналіз ефективності діяльності банку на макrorівні. Аналіз динаміки та макроекономічних тенденцій прибутків і ефективності. Аналіз рентабельності. Виявлення причин і чинників, що впливають на рівень рентабельності. Резерви збільшення прибутку і підвищення рентабельності. Інші показники, що визначають ефективність

діяльності банку за доходом і прибутком (чистий спред, чиста процентна маржа, інший операційний дохід, продуктивність праці).

Література [1; 4; 8; 9; 11; 12; 14; 17; 20; 36; 42; 43; 63]

Тема 6. Аналіз ліквідності

Економічна сутність ліквідності банку, мета і завдання аналізу. Інформаційне забезпечення аналізу. Система показників: поточна, короткострокова, загальна, миттєва ліквідність, норматив співвідношення високоліквідних активів до робочих активів банку, ресурсна ліквідність. Методика визначення та їх порівняльний аналіз у динаміці, тенденції змін.

Аналіз ресурсної бази з позицій ліквідності: достатності власного капіталу, величини і структури зобов'язань банку.

Аналіз якості активів з погляду їх ліквідності: співвідношення залишків на рахунках, депозитах і кредитної заборгованості; співвідношення ліквідних активів і їх загальної величини. Аналіз “кредитного портфеля” з точки зору ліквідності кредитів і диверсифікації кредитних вкладень. Аналіз відповідності за строками здійснення між активними і пасивними операціями.

Література [1; 4; 8; 9; 11; 12; 14; 17; 20; 36; 42; 43; 63]

Тема 7. Аналіз ділової активності

Система показників, методика їх визначення та порівняльні характеристики в динаміці, що характеризують:

- рівень дохідних активів;
- загальну кредитну активність;
- загальну інвестиційну активність;
- долю інвестицій у дохідних активах;
- рівень залучених коштів;
- частку міжбанківських кредитів у залучених коштах;
- частку строкових депозитів у залучених коштах;
- коефіцієнт використання залучених коштів.

Узагальнення результатів аналізу ділової активності.

Література [1; 4; 8; 9; 11; 12; 14; 17; 20; 36; 42; 43; 63]

Тема 8. Аналіз фінансової стійкості і надійності банку

Значення та інформаційна база аналізу. Характеристика підходів до аналізу надійності банку. Елементи фінансової стійкості

банку. Система показників аналізу фінансової стійкості банку: платоспроможності, якості активів, ефективності діяльності, достатності капіталу, ліквідності. Методика розрахунку показників. Їх відповідність оптимальним і нормативним значенням. Оцінювання результатів аналізу. Рейтингові системи оцінки фінансового становища банків.

Література [1; 4; 8; 9; 11; 12; 14; 17–19; 23; 24; 29; 34; 38; 40; 42–44; 56; 63]

Тема 9. Аналіз банківських ризиків

Визначення ризиків та їх класифікація. Завдання та інформаційна база аналізу. Принципи градації ризиків. Захист від ризику. Елемент управління ризиками.

Оцінювання та управління кредитним ризиком. Сутність та напрями управління кредитним ризиком. Класифікація кредитних ризиків. Факторний аналіз кредитного ризику за видами класифікованих кредитів. Оцінка управління кредитними ризиками.

Аналіз і оцінка управління валютним ризиком.

Аналіз і оцінка інвестиційного ризику. Основні ризики інвестиційної діяльності. Порівняльний аналіз дохідності різних видів цінних паперів. Ризик незбалансованої ліквідності щодо доходів.

Аналіз процентного ризику банку.

Методика аналізу дюрації.

Аналіз загального розміру банківських ризиків.

Аналіз ризику ліквідності. Оцінювання потреби банку в ліквідних коштах (на основі методу джерел і використання коштів, коефіцієнтного методу, методу структури коштів).

Аналіз схильності банку до процентного ризику. Визначення та підходи до управління. Аналіз і оцінювання прийнятих рішень на основі GAP- аналізу та Duration.

Література [1; 4; 8; 9; 11; 12; 14; 17; 18; 27; 40; 42; 43; 58; 61; 63]

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Теоретико-методичні засади проведення аналізу активних та пасивних операцій банку

Тема 1. Предмет, метод і види аналізу банківської діяльності

1. Предмет і метод аналізу.
2. Основні принципи аналізу.
3. Періодичність аналізу.
4. Статистичні прийоми і методи аналізу.
5. Послідовність аналізу.

Тема 2. Аналіз активів банку

1. Аналіз динаміки складу, обсягів і структури дохідних і недохідних активів.
2. Аналіз якості активів.
3. Аналіз іммобілізованих активів.
4. Узагальнення аналізу активів на основі системи коефіцієнтів.

Тема 3. Аналіз пасивів банку

1. Аналіз загальних тенденцій формування окремих груп пасивів.
2. Аналіз тенденцій динаміки складу і структури окремих видів пасивів з оцінкою за структурними групами.
3. Оцінювання депозитної політики банку.
4. Аналіз нормативів капіталу.
5. Аналіз складу і структури власного капіталу.
6. Оцінювання доданої вартості та мультиплікатора капіталу.

Змістовий модуль II. Теоретико-практичні аспекти здійснення аналізу результатів банківської діяльності

Тема 4. Аналіз доходів і витрат банку

1. Загальна оцінка рівня доходів порівняно з рівнем активів і чистим прибутком.
2. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури доходів за їх видами.
3. Загальна оцінка рівня витрат порівняно з рівнем доходів банку та рівнем дохідних активів.

4. Порівняльний аналіз тенденцій і структури витрат за їх видами.
5. Аналіз дотримання кошторису адміністративно-управлінських витрат.

Тема 5. Аналіз прибутковості і рентабельності

1. Загальна оцінка рівня прибутку. Аналіз динаміки та структури прибутку.
2. Показники рівня рентабельності банку.
3. Резерви збільшення прибутку і підвищення рентабельності.

Тема 6. Аналіз ліквідності

1. Система показників ліквідності.
2. Аналіз пасивів банку з позиції ліквідності його балансу.
3. Аналіз активних операцій банку з позиції ліквідності його балансу.
4. Аналіз “кредитного портфеля” з точки зору ліквідності кредитів.

Тема 7. Аналіз ділової активності

1. Рівень дохідних активів.
2. Загальна кредитна та інвестиційна активність.
3. Рівень залучених коштів. Частка міжбанківських кредитів і строкових депозитів у залучених коштах.

Тема 8. Аналіз фінансової стійкості і надійності банку

1. Інформаційна база аналізу фінансової стійкості та надійності банку.
2. Система показників експрес-аналізу на основі коефіцієнтного методу за системою взаємопов'язаних коефіцієнтів.

Тема 9. Аналіз банківських ризиків

1. Класифікація банківських ризиків.
2. Оцінка і управління кредитним ризиком.
3. Аналіз і оцінювання управління валютним ризиком.
4. Аналіз і оцінювання інвестиційного ризику.
5. Аналіз процентного ризику банку.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується студентом у вигляді письмових відповідей на питання. Номер контрольного завдання студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер контрольного завдання
А, Б	1, 6
В	2, 7
Г	3, 6
Д	4, 7
Е, Є	5, 2
Ж, З	6, 1
І, І, К	7, 12
Л, М	8, 10
Н	9, 11
О	10, 9
П	11, 8
Р	12, 6
С	6, 7
Т	7, 4
У, Ф, Х	4, 5
Ц, Ч	5, 3
Ш, Щ	6, 2
Ю, Я	7, 1

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Завдання 1

Ви — економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте визначення понять “власний капітал банку”, “статутний капітал банку”.
2. За наведеними даними оцінити повноту формування статутного капіталу банку.

Показник	на 01.01.03	на 01.01.04	Відхилення
1. Мінімальний розмір статутного капіталу, тис. грн.	10 000	10 000	–
2. Зареєстрований статутний капітал:			
2.1. Сума, тис. грн.	30 000	30 000	–
2.2. Кількість акцій, тис. шт.	30 000	30 000	–
3. Несплачений зареєстрований статутний капітал, тис. грн.	5000	–	–5000
4. Фактично сплачений статутний капітал:			
4.1. Сума, тис. грн.	25000	30000	+5000
4.2. Кількість акцій, тис. шт.	25000	30000	+5000
5. Емісійні різниці, тис. грн.	2500	3500	+1000
6. Викуплені банком акції, тис. грн.	500	700	+200
7. Анульовано викуплених банком акцій, тис. грн.	200	300	+100
8. Незареєстрований статутний капітал, тис. грн.	1000	1500	+500

Завдання 2

Ви — економіст відділу пасивних операцій банку.

1. Дайте визначення пасивним операціям банку.
2. Проаналізуйте структуру залучених коштів банку.

Вид залучених коштів	Сума, грн.
Кошти на поточних рахунках суб'єктів господарювання	2075180
Кошти інших банків	14810
Розрахунки за придбані об'єкти	2290
Міжбанківський кредит	2870000
Кошти у ВКВ	371800
Внески і депозити підприємств	353980
Внески і депозити громадян	120330
Інші кредитори	24930
Разом	5833320

Завдання 3

Ви — економіст відділу пасивних операцій.

1. Дайте визначення понять “строкові вклади”, “депозит”.
2. Проаналізуйте оборотність строкових вкладів. Розрахуйте швидкість обороту депозитів, тривалість одного обороту депозитів у днях (середній термін зберігання депозитів), визначте умовне вивільнення або залучення ресурсів унаслідок зміни швидкості оборотності депозитів.

Показник	I квартал	II квартал
1. Залишок депозитних вкладень на початок періоду, тис. грн.	8400	9860
2. Надходження депозитів за квартал, тис. грн.	10800	12950
3. Видача депозитних вкладів (повернення), тис. грн.	9340	8900
4. Залишок депозитних вкладень на кінець кварталу, тис. грн.	9860	13910
5. Швидкість обертання депозитів, разів		
6. Тривалість одного обороту депозитних вкладень (середній термін зберігання депозитів), днів		
7. Умовне вивільнення або залучення ресурсів, тис. грн.	x	

Завдання 4

Ви — економіст кредитного відділу банку.

1. Дайте визначення понять “кредит”, “кредитний портфель”, “кредитний ризик”.
2. Розрахуйте середню тривалість одного кредитного обороту в днях та визначіть умовне залучення або вивільнення коштів з обороту внаслідок зміни швидкості оборотності кредитних вкладень.

Показник	I квартал	II квартал
1. Залишок кредитних вкладень на початок періоду	10300	16700
2. Видано кредитів за період	14800	16900
3. Погашено кредитів за період	8500	7450
4. Залишок кредитних вкладень на кінець періоду	16700	26250
5. Швидкість оборотності кредитних вкладень (кількість оборотів)		
6. Тривалість одного кредитного обороту, днів		
7. Умовне вивільнення або залучення кредитних ресурсів в оборот унаслідок зміни швидкості оборотності кредитів	x	

Завдання 5

Ви — економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте визначення поняття “доходи банку”.
2. Проаналізуйте вплив факторів на обсяг доходів від проведення касових операцій. Побудуйте факторну модель.

Показник	Попередній квартал	Звітний квартал
1. Дохід банку від проведення касових операцій	2349,0	26026,25
2. Загальний обсяг видач готівки клієнтам протягом періоду, тис. грн.	2349,0	2082,1
3. Кількість клієнтів, які отримували готівку протягом періоду	450	470
4. Розмір комісії за касове обслуговування	1 %	1,25 %
5. Середній обсяг видачі готівки одному клієнту за період		

Завдання 6

Ви — економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте визначення поняття “витрати банку”.
2. Проаналізуйте вплив факторів на загальний обсяг сплачених банком відсотків за депозитами.

Показник	Попередній квартал	Звітний квартал
1. Проценти, сплачені за вкладами та депозитами		
2. Загальний обсяг вкладів і депозитів за період, тис. грн.	1500,0	2001,0
3. Кількість вкладників (депозитних договорів)	1250	1380
4. Річна процентна ставка	30	25
5. Середня сума одного депозиту	1200	1450

Завдання 7

Ви – економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте визначення поняття “рентабельність банку”.
2. Проаналізуйте зміну коефіцієнта загальної рентабельності роботи банку. Визначте основні резерви підвищення ефективності роботи банку. Факторний аналіз зробити за допомогою способу ланцюгових підстановок.

Показник	Базисний період	Звітний період
1. Доходи банку, разом	5400	4900
У тому числі:		
- процентні	3700	3500
- комісійні	1700	1400
2. Витрати банку, разом		
У тому числі:	4600	4450
- процентні	2350	2180
- комісійні	1620	1280
- на утримання банку	630	990
3. Прибуток		
4. Рентабельність, %		

Завдання 8

Ви – економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте визначення термінам “банківський ризик”, “кредитний ризик”, “валютний ризик”, “інвестиційний ризик”.
2. Проаналізувати кредитний ризик на основі ступеня диверсифікації кредитних вкладень.

Показник	Базисний період	Звітний період
1. Загальна кількість великих кредитів	8	11
2. Загальна сума за всіма великими кредитами	35845	47334
3. Загальна сума всіх кредитних вкладень	136245	142376
4. Середній розмір великого кредиту		
5. Питома вага великих кредитів, %		
6. Власний капітал банку	42546	52380

Завдання 9

Ви – економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте визначення таких понять: “валютна позиція відкрита довга” і “валютна позиція відкрита коротка”. Визначте вплив валютного ризику для обох ситуацій.
2. Проаналізувати витрати обмінного пункту.

Назва статті витрат	Січень	Лютий
1. Орендна плата	360,00	400,00
2. Зарплата касира	218,40	260,00
3. Нарахування на зарплату	81,90	97,50
4. Проценти за депозитом	555,76	580,77
5. Сума загальних витрат	227,54	255,95
6. Амортизаційні відрахування за ОЗ	28,35	28,35
7. Плата за патент	323,89	323,89
8. Сума витрат, разом	1795,44	1946,46

Завдання 10

Ви – економіст аналітичного відділу.

1. Дайте визначення понять “цінний папір”, “портфель цінних паперів”, “інвестиційний ризик”.
2. Проаналізувати частку операцій з цінними паперами за окремими напрямками діяльності. Аналіз зробити в динаміці. Проаналізувати структурні зрушення за видами операцій банку з цінними паперами.

Вид операцій з цінними паперами	Базисний період	Звітний період
Випуск	800	400
Купівля	580	620
Продаж	485	559
Зберігання	2500	4980
Управління цінними паперами за дорученням	200	150
Консультації	335	150
Розрахунки за дорученням	154	120
Разом		

Завдання 11

Ви – економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте визначення понять “залучені ресурси банку”, “пасивні операції”.
2. Проаналізуйте структуру залучених та розміщених коштів у національній валюті та ефективність використання ресурсів у філіях банку, тис. грн.

Показник	Філія 1	Філія 2
1	2	3
1. Залучені кошти, разом	50358	20176
У тому числі:		
1.1. Вклади населення	24417	3224
1.2. Ощадні сертифікати	2323	217
1.3. Депозити юридичних осіб	5339	4287
1.4. Поточні рахунки клієнтів	15618	6345
1.5. МБК отримані	2661	4319
1.6. Ресурси філії від ГК	0	1784
2. Розміщені кошти, разом	51405	18261
2.1. МБК надані	3548	2444
У тому числі:		
2.2. Кредити ГК від філії	13280	9000
2.3. Кредити юридичним особам	4559	3965
2.4. Кредити фізичним особам	880	307

1	2	3
2.5. Цінні папери	25668	550
2.6. Вкладення в інші активні операції	3470	2000
3. Коефіцієнт використання залучених коштів		
4. Валюта балансу	119884	27100
5. Питома вага залучених коштів у валюті балансу		
6. Питома вага працюючих активів у валюті балансу		

Завдання 12

Ви – економіст аналітичного відділу банку.

1. Дайте тлумачення “великого” кредиту банку.
2. Розрахуйте значення максимального розміру ризику на одного позичальника.
3. Вкажіть нормативне значення розміру ризику на одного позичальника.

Умова:

1. Сукупна заборгованість за позиками одного позичальника становить 0,3 млн грн, а позабалансові обов'язки, видані по відношенню до нього, – 0,02 млн грн.
2. Статутний капітал банку становить 1 млн грн.
3. Власні кошти банку – 2,1 млн грн.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Роль аналізу в управлінні комерційним банком.
2. Предмет і метод аналізу банківської діяльності.
3. Об'єкти і суб'єкти аналізу банківської діяльності.
6. Інформаційне забезпечення аналізу банківської діяльності.
7. Мета аналізу банківської діяльності.
8. Принципи аналізу банківської діяльності.
9. Види аналізу банківської діяльності.
10. Статистичні прийоми та методи банківської діяльності.
11. Послідовність аналізу за трьома етапами.
12. Організація аналітичної роботи в банках.

13. Завдання аналізу активів банку.
14. Основні джерела інформації для аналізу активів банку.
15. Аналіз динаміки складу, обсягів і структури дохідних і недохідних активів.
16. Аналіз якості “кредитного портфеля”.
17. Аналіз масштабів і динаміки кредитних вкладень.
18. Аналіз погашення виданих позик.
19. Аналіз диверсифікації кредитних вкладень.
20. Аналіз дохідності та ефективності кредитних операцій.
21. Аналіз “портфеля цінних паперів”.
22. Показники оцінки вартості та доходності акцій, їх аналіз.
23. Аналіз методів оцінки фінансових інвестицій.
24. Аналіз дохідності операцій із цінними паперами.
25. Аналіз масштабів, динаміки та структури валютних операцій.
26. Аналіз валютної позиції банку.
27. Особливості аналізу обмінних операцій.
28. Аналіз ефективності валютних операцій.
29. Аналіз лізингових операцій.
30. Аналіз факторингових операцій.
31. Аналіз форфейтингових операцій.
32. Аналіз розрахунково-касового обслуговування клієнтів у національній валюті.
33. Аналіз конкурентоспроможності банку щодо розрахунково-касового обслуговування.
34. Аналіз тарифів банку на розрахунково-касове обслуговування.
35. Аналіз операцій банку із платіжними картками.
36. Ризики у сфері карткового бізнесу.
37. Аналіз нетрадиційних банківських послуг.
38. Узагальнення на основі системи коефіцієнтів, що характеризують активи банку.
39. Аналіз загальних тенденцій формування окремих груп пасивів.
40. Аналіз тенденцій складу і структури окремих видів пасивів.
41. Оцінювання обґрунтованості залучення міжбанківських кредитів.
42. Оцінювання депозитної політики банку.
43. Аналіз нормативів капіталу.
44. Аналіз складу і структури власного капіталу банку.
44. Оцінка доданої вартості і мультиплікатор капіталу. Рейтингові оцінки капіталу.
45. Аналіз структури зобов'язань банку.
46. Аналіз строкових депозитів.
47. Аналіз депозитів до запитання.
48. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.
49. Значення та інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку.
50. Загальна оцінка рівня доходів порівняно з рівнем активів та чистим прибутком.
51. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури доходів.
52. Аналіз обсягів, динаміки та структури доходів банку.
53. Аналіз і оцінка рівня дохідності банку.
54. Факторний аналіз доходів банку.
55. Аналіз обсягів, динаміки та структури витрат.
56. Загальна оцінка рівня витрат порівняно з рівнем доходів банку та рівнем дохідних активів.
57. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури витрат за їх видами.
58. Факторний аналіз процентних та інших найважливіших витрат.
59. Значення та інформаційне забезпечення аналізу прибутку і рентабельності банку.
60. Загальна оцінка рівня прибутку. Аналіз динаміки та структури прибутку.
61. Оцінка ефективності діяльності банку.
62. Аналіз фінансової міцності банку за доходом і прибутком.
63. Показники рівня рентабельності банку.
64. Резерви збільшення прибутку і підвищення рентабельності.
65. Оцінка ефективності діяльності банку.
66. Показники ефективності діяльності банку за доходом і прибутком.
67. Економічна сутність ліквідності банку, мета та завдання аналізу.
68. Аналіз потреби банку в ліквідних коштах.
69. Система показників ліквідності балансу банку.
70. Аналіз пасивів банку з позицій ліквідності його балансу.
71. Аналіз активних операцій банку з позицій ліквідності його балансу.
72. Аналіз “кредитного портфеля” з точки зору ліквідності кредитів.
73. Рівень дохідних активів банку.
74. Загальна кредитна та інвестиційна активність.

75. Рівень залучених коштів. Частка міжбанківських кредитів та страхових депозитів у залучених коштах.
76. Інформаційна база аналізу фінансової стійкості та надійності банку.
77. Система показників експрес-аналізу на основі коефіцієнтного методу за системою взаємопов'язаних коефіцієнтів.
78. Визначення ризиків та їх класифікація.
79. Оцінка та управління кредитним ризиком.
80. Оцінка управління кредитними ризиками.
81. Аналіз і оцінка управління валютним ризиком.
82. Аналіз і оцінка інвестиційного ризику.
83. Аналіз процентного ризику банку.
84. Аналіз загального розміру банківських ризиків.
85. Аналіз фінансової стійкості банку.
86. Аналіз ділової активності.
87. Аналіз ліквідності.
88. Аналіз ефективності управління.
89. Рейтингові системи оцінки фінансового стану банку.
90. Роль і значення рейтингової оцінки діяльності банків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000.
2. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.99.
3. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” від 12.07.01.
4. *Інструкція про порядок регулювання діяльності банку в Україні:* Затв. постановою Правління НБУ від 28.08.01 № 368.
5. *Положення про порядок розрахунку резерву на відшкодування можливих збитків банків від операцій з цінними паперами:* Затв. постановою НБУ від 30.12.99 № 629 (зі змін., затв. постановою Правління НБУ від 13.11.2000 № 446).
6. *Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків:* Затв. постановою Правління НБУ від 06.06.2000 № 279 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 03.08.2000 за № 474/4679).

7. *Алексєєнко М. Д.* Капітал банку: питання теорії та практики: Монографія. — К.: КНЕУ, 2002. — 276 с.
8. *Аналіз діяльності комерційного банку:* Навч. посіб. / За ред. А. М. Герасимовича, Ф. Ф. Бутинця. — Житомир: Рута, 2001.
9. *Аналіз банківської діяльності:* Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексєєнко, І. М. Парасій-Варгуленко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2003. — 599 с.
10. *Баканов М. И., Шеремет А. Д.* Теория экономического анализа. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 416 с.
11. *Банківські операції:* Підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За ред. А. М. Мороза. — К.: КНЕУ, 2000. — 384 с.
12. *Банковское дело* / Под ред. Г. Н. Белоглазовой, Л. П. Кроливецкой. — СПб.: Питер, 2002. — 384 с.
13. *Банковское дело: стратегическое руководство.* — 2-е изд. — М.: Консалтбанк, 2001. — 432 с.
14. *Батракова Л. Д.* Экономический анализ деятельности коммерческого банка. — М.: Логос, 1998. — 342 с.
15. *Кредитний ризик комерційного банку* / За ред. В. В. Вітлінського. — К.: Знання, 2000. — 250 с.
16. *Масленченков Ю. С.* Финансовый менеджмент в коммерческом банке: Фундаментальный анализ. — М.: Перспектива, 1996. — 160 с.
17. *Облік та аналіз діяльності комерційного банку:* Навч. посіб. / Т. О. Плісак, С. А. Гагаріна, Л. В. Недеря, Л. О. Нетребчук. — К.: КНТЕУ, 2003. — 308 с.
18. *Панова Г. С.* Анализ финансового состояния коммерческого банка. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 272 с.
19. *Парасій-Варгуленко І. М.* Методичні аспекти стратегічного аналізу фінансових результатів комерційного банку // Вісник НБУ. — 1999. — № 11. — С. 49–51.
20. *Примостка Л.* Банківський менеджмент. Хеджування фінансових ризиків. — К.: КНЕУ, 1998. — 250 с.
21. *Раєвський К., Раєвська Т.* Методичні рекомендації щодо економічного аналізу діяльності комерційного банку // Вісн. НБУ. — 1999. — № 3; 4.
22. *Роуз П.* Банковский менеджмент. — М.: Дело ЛТД, 1995. — 768 с.
23. *Синки Дж. мл.* Управление финансами в коммерческих банках. — М.: Gaatallaxy, 1994. — 820 с.

24. *Тиркало Р. І., Щибиволок З. І.* Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг: Навч. посіб. — К., 1999. — 233 с.

Додаткова

25. *Бернар И., Колли Ж. К.* Толковый экономический и финансовый словарь: В 2 т. / Под общ. ред. Л. В. Степанова. — М.: Междунар. отношения, 1997.

26. *Білик Р.* Фінансові інвестиції: оцінка, облік та відображення у звітності за новими стандартами // Дебет-кредит. — 2001. — № 27.

27. *Валравен К. Д.* Управление рисками коммерческого банка: Учеб. пособие / Под ред. М. Э. Ворд. — Вашингтон: Ин-т экон. развития Мир. банка, 1993.

28. *Вступ до банківської справи:* Навч. посіб. / За ред. М. І. Савлука. — К.: Лібра, 1998.

29. *Вітлінський В., Пернарівський О.* Фінансова стійкість як система характеристика комерційного банку // Банківська справа. — 2000. — № 6. — С. 48–51.

30. *Головач А. В., Захожай В. Б., Головач Н. А.* Банківська статистика. — К.: УФІМБ, 1998. — 192 с.

31. *Гроші та кредит:* Підручник / За ред. Б. С. Івасіва. — К., 1999. — 402 с.

32. *Гроші та кредит:* Підручник / За ред. М. І. Савлука. — К.: КНЕУ, 2001. — 602 с.

33. *Деньги. Кредит. Банки. Ценные бумаги:* Практикум / Под ред. Е. Ф. Жукова. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 310 с.

34. *Иванов В. В.* Анализ надежности банка: Практ. пособие. — М.: Рус. деловая лит., 1996. — 320 с.

35. *Ильина О. П.* Информационные технологии бухгалтерского учета: Учебник. — СПб.: Питер, 2001. — 688 с.

36. *Ковалев В. В.* Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 342 с.

37. *Ковалев В. В.* Сборник задач по финансовому анализу: Учеб. пособие. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 128 с.

38. *Ковальчук Т. Г., Коваль М. М.* Ліквідність комерційних банків: Навч. посіб. — К.: Знання; КОО, 1996. — 120 с.

39. *Крушвиц Л.* Финансирование и инвестиции. Неоклассические основы теории финансов: Пер. с нем. / Под общ. ред. В. В. Ковалева; З. А. Сабова. — СПб.: Питер, 2000. — 400 с. — (Сер. “Базовый курс”).

40. *Крюков А. Ф., Егорычев И. Г.* Анализ методик прогнозирования кризисной ситуации коммерческих организаций с использованием финансовых индикаторов // Менеджмент в России и за рубежом. — 2001. — № 2.

41. *Котлер Ф.* Основы маркетинга: Пер. с англ. — М.: Прогресс, 1990. — 786 с.

42. *Ковбасюк М. Р.* Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств: Навч. посіб. — К.: Скарби, 2001. — 336 с.

43. *Кочетков В. Н.* Анализ банковской деятельности: теоретико-прикладной аспект: Монография. — К.: МАУП, 1999. — 192 с.

44. *Кочетков В. М.* Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти: Монографія. — К.: КНЕУ, 2002. — 238 с.

45. *Мак Нотон Д.* Банки на развивающихся рынках: Укрепление руководства и повышение чувствительности к переменам. — Т. 1. — М.: Финансы и статистика, 1994. — 336 с.

46. *Масленченков Ю. С.* Технология и организация работы банка. — М.: ДеКА, 1998. — 416 с.

47. *Мертенс А.* Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. — К.: Киев. инвест. агентство, 1997. — 650 с.

48. *Мирун Н. Й., Герасимович А. М.* Банковское обслуживание предприятий и населения. — К.: Нац. акад. упр., 1996. — 278 с.

49. *Облік та аудит у комерційних банках / А. М. Герасимович, Т. В. Кривов'яз, О. А. Мазур та ін.; За ред. А. М. Герасимовича.* — Львів: Фенікс, 1999. — 512 с.

50. *Овдій Ю.* Планування — актуальне завдання банків України. Досвід КБ “Кредитпромбанк” // Вісник НБУ. — 2000. — № 7. — С. 10–12.

51. *Приростка Л.* Фінансовий менеджмент банку. — К.: КНЕУ, 1999. — 246 с.

52. *Практикум по финансовому менеджменту: Учебно-деловые ситуации, задачи и решение / Под ред. Е. С. Стояновой.* — 2-е изд. — М.: Перспектива, 1998. — 140 с.

53. *Садвакасов К. К.* Коммерческие банки. Управленческий анализ деятельности. Планирование и контроль. — М.: Ось-89, 1998. — 160 с.
54. *Семенкова Е. В.* Операции с ценными бумагами: российская практика: Учебник. — М.: Перспектива; ИНФРА-М, 1997. — 328 с.
55. *Шарр У. Ф., Бэйли Г. Дж.* Инвестиции: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 1042 с.
56. *Черкасов В. Е.* Финансовый анализ в коммерческом банке. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 196 с.
57. *Шеремет А. Д., Щербаков Т. Н.* Финансовый анализ в коммерческом банке. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 246 с.
58. *Шарова Т.* Управление валютными рисками. — К., 1994. — 198 с.
59. *Ширинская Е. Б., Пономарева Н. А., Купчинский В. А.* Финансово-аналитическая служба в банке: Практ. пособие. — М.: ФБК-Пресс, 1998. — 144 с.
60. *Экономический анализ: ситуация, тесты, примеры, задачи, выбор оптимальных решений, финансовое прогнозирование* / Под ред. М. И. Баканова, А. Д. Шеремета. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 656 с.
61. *Ющенко В. А., Мищенко В. І.* Управління валютними ризиками: Навч. посіб. — К.: Знання, 1998. — 444 с.
62. *Економічний аналіз: Навч. посіб. / За ред. М. Г. Чумаченка.* — К.: КНЕУ, 2061. — 540 с.
63. *Экономический анализ деятельности банка: Учеб. пособие.* — М.: ИНФРА-М, 1996. — 144 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Аналіз банківської діяльності”	4
Зміст дисципліни “Аналіз банківської діяльності”	5
Плани практичних занять.....	10
Вказівки до виконання контрольної роботи	12
Завдання для контрольних робіт	12
Питання для самоконтролю.....	19
Список літератури.....	22

Відповідальний за випуск   *А. Д. Вегеренко*
 Редактор   *О. М. Коваленко*
 Комп’ютерне верстання   *А. А. Кучерук*

Зам. № ВКЦ-4353

Формат 60×84/16. Папір офсетний.

Друк ротативний трафаретний.

Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*